

[Bertel Dahlgaard.]

stærke følelser i bevægelse. Når der endnu i dag står svære dønminger om dette spørgsmål, vil der være grund til særlig at minde om en af årsagerne til, at retsopgøret fik et skævt forløb; det er jo efterhånden blevet svært — for ikke at sige umuligt — for befolkningen i almindelighed at se nogen sammenhæng i det, der siden er sket.

Udgangspunktet for lovgivningen om landssvigerne var straffelovstillægget af 1945, som blev gennemført her i rigsdagen få uger efter besættelsens ophør, men som, efterhånden som forholdene afklarede sig, måtte gennemgå visse ændringer. Disse ændringer blev, som det er nævnt her i dag, gennemført ved lov af 29. juni 1946. Jeg gjorde under behandlingen her i tinget af denne lov opmærksom på, at når en revision af straffelovstillægget af 1945 blev nødvendig, var en væsentlig årsag hertil den, at straffelovstillægget af 1945 af den daværende justitsminister, hr. Busch-Jensen, blev administreret på en måde, der var et eklatant brud på de forudsætninger, hvorunder rigsdagen havde vedtaget loven, og et brud på de løfter, justitsministeren havde givet rigsdagen.

Som bekendt var den mindste straf, der kunne idømmes efter straffelovstillægget af 1945, 4 år; som begrundelse herfor fastslog justitsminister Busch-Jensen under hele behandlingen her i tinget og i udvalget, at der efter straffelovstillægget kun skulle rejses tiltale i grove tilfælde af landsforræderi — det er udtrykt i bemærkningerne til lovforslaget, det er gentaget af partiernes ordførere her i tinget og derefter bekræftet af den daværende justitsminister — idet det var meningen, at de mindre alvorlige lovovertrædelser skulle pådømmes efter den almindelige straffelov. Men denne udtrykkelige forudsætning for rigsdagens vedtagelse af straffelovstillægget blev, som det er nævnt af det ærede medlem hr. Poul Møller just nu, aldrig efterlevet ved justitsminister Busch-Jensens administration af loven. Justitsministeren lod anklagemyn-

digheden rejse tiltale i henhold til straffelovstillægget også overfor alle de mindre lovovertrædere, hvorved der, på grund af den fastsatte mindstestraf på 4 år, i den følgende tid blev idømt betydelig hårdere straffe, end det fra nogen side havde været meningen.

Denne følge af den daværende justitsministers ufattelige administration af 1945-straffelovstillægget gjorde en ændring af straffelovstillægget bydende nødvendig, og en sådan ændring foresloges af en kommission, bestående af repræsentanter for justitsministeriet, retsvidenskaben, politimyndigheden, anklagemyndigheden, Sagfører-rådet og Modstandsbevægelsens Samråd. Men denne ændring i 1946 af straffegrundlaget, efter at der i det forløbne år var afsagt en række domme i henhold til det oprindelige, strengere straffelovstillæg af 1945, måtte nødvendigvis medføre, at der kom til at foreligge forskelligartede domme for samme forbrydelse; dette var igen årsagen til, at det i 1945 nedsatte ankenævn nu også fik til opgave at gøre indstilling om benådninger, idet der gennem benådninger og prøveløsladelser kunne ske en udligning af den forskelligartede domspraksis, men vel at mærke en udligning, der måtte bygge på den domspraksis, der nu kom til at gælde efter lovgivningens ændring af straffelovstillægget i 1946.

Jeg tror ikke, nogen med rette kunne indvende noget herimod. Jeg tror også, vi må erkende, at vi her i landet med hensyn til de mindre og mellemsvære forbrydelser er kommet bedre igennem den efterfølgende tid end de fleste andre besatte lande, og at resocialiseringen indenfor dette store afsnit af krigstidens lovovertrædere herhjemme er foregået med lige så godt eller måske bedre resultat end hos andre folk.

Men hvad så med dem, der har de grove forbrydelser fra krigstiden på deres samvittighed? Her bør det i dag erindres, at der ikke ved ændringen af straffelovstillægget i 1946 tilsigtedes en lempelse. Det fremgår af alle udtalelser her i tinget; jeg